

2019. február 12.
Bolgár Kulturális Intézet

Fotókiállítás

Temelko Temelkov

#the DOORSofSOFIA
(Szófia kapui)

Szófia fővárossá nyilvánításának 140.évfordulója
tiszteletére

12 февруари 2019 г.
Български културен институт

Фотоизложба

Темелко Темелков

#the DOORDofSOFIA
(„Вратите на София“),

посветена на 140-годишнината от обявяването на
София за столица

Szófiában a szennyezett levegőn, az utcáin heverő szeméten, tömérdek autón és zajon kívül van egy óriási vizuális elszennyezettség: egy végtelenül áramló, mindenütt látható reklám-, öntapadó matrica, hirdetés, gyászjelentés és egyéb papírtömeg. A képek és információ káoszában az épületek falain szembetűnően virítanak a megszámlálhatatlan falfirkák és graffiti-k, amelyek még jobban csúfítják a várost. Az épületeket, garázsajtókat tönkreteszik, és gyakran nehéz őket észrevenni az odaragasztott galacsinok és firkálások miatt.

Temelko Temelkov fotóművész fekete-fehér képekben dokumentálja a szófiai kapukat. A #theDOORSofSOFIA című projekthez 700 kaput, ajtót fényképezett le. A bolgár közönség az ELLE, Amica, EVA vezető divatlapoknak készített fotóiról, hírességek, reklámképek, tv-reklámok részére készített képeiről, valamint több fotóprojektben és kiállításban végzett munkájáról ismeri. 2015-ben a szófiai Kultúrpalotában bemutatta a nagy sikernek örvendő NEWSight és a Párok című kiállítását, ami korábban a várnai Fesztivál- és Kongresszusi Központban is látható volt.

В София освен мръсния въздух, боклуците по улиците, безбройните коли и шумът, има и едно огромно визуално замърсяване - безкраен поток от реклами, стикери, постери, обяви, некролози и всякакви залепени навсякъде парчета хартия. В целия хаос от образи и информация, на стените на сградите се открояват и хилядите надраскани надписи, които правят града още по-грозен. Входните врати на кооперации и гаражи са обезобразени и често са така покрити с лепенки, хартийки и драсканици, че стават трудно забележими.

Темелко Темелков е познат на българската публика с модна фотография на страниците на водещи списания като ELLE, Amica, EVA, портрети на известни личности, рекламни снимки, телевизионни реклами, както и с работата си по редица фотографски проекти и изложби. През 2015 г. показва с голям успех изложбата NEWSight в НДК в София и проекта "Двойки" първо във Фестивалния и конгресен център Варна, а след това и в НДК.

AZ AJTÓKRÓL

Az ajtónak óriási szimbolikája van. Az ajtó nemcsak ki- és bejárata egy adott helynek, az ajtó a belső és a külső világ összekötő eleme, amely őrzi a számunkra legértékesebbet – az otthonunkat. Flora Whitmore szerint „A naponta általunk kinyitott, becsukott ajtók életünk meghatározói”. Szófiában az épületajtók el vannak csúfítva: piszkosak, töröttek, tele vannak firkálva, össze-vissza ragasztva papírral. Így az épületajtók kaméleonná változnak. Mintha összeolvadnának a körülöttük lévő környezettel, a megtört és mocskos valósággal. Összeolvadásuk miatt nem tudunk hazajutni. Vagy talán olyan az otthonunk is? Teleszórva értetlen szavakkal, kelletlen hirdetésekkel, lógó drótokkal. Vajon az ajtók miért vannak összefirkálva? Kik és milyen emberek laknak ezen ajtók mögött? Hazaérve hogy érzik magukat? Miért cserélik ki a régi és szép ajtók nagyobb részét fémből, műanyagból készűltekkkel? A naponta általunk kinyitott, becsukott ajtók a költészet tárgyai. 1925-ben Atanasz Dalcsev verset ír róluk. Ők azok, amelyek őrzik az emlékezetet, hordozzák az idő nyomát. A költő a rajtuk található rozsdafoltokat a vérhez hasonlítja. Vajon a rajtuk lévő irkafirkák és ragasztmányok valami gyógyíthatatlan kórral mérhetők össze? A lógó kábelek a testből kibuggyanó vénák. És a harc a kór ellen folytatódik, ő azonban újból és újból visszatér. A végtelenségig...Az ajtók, akár régiek, akár újak, mind megőrzött, mocskos, feliratok által rétegzett felületek,

mintha valami elkerülendő szégyenletes, valami csúf lenne. És az ajtóknak *damnatio memoriae...*, vagyis emlékezetkihagyást, felejtést, megsemmisítést kell kapniuk. Tulajdonképpen ez a társadalom cselekedete a társadalomért, amely a minden áron való önpusztításra, a csúf irkafirkával, a mocsokkal és a káosszal való összeolvadásra igyekszik.

„Növekszik, de nem öregszik”. Ez Szófia jelmondata. Igen, nő, hisz minden nap befogadja az ország minden tájáról érkező embereket. De mégis öregszik. Ha körülnézünk, látjuk, mennyire hervadt, milyen megtört, az utcáival, rogyant, félig romos, összefirkált házaival. És a befogadó és kifelé engedő ajtók mocsoktól és papírtól ragadóak, érthetetlenül szétfolyt festék csúfítja őket, a falból kitépett kapucseggel, és a visszataszítóan piszkos küszöbjeikkel. A szép, régi ajtók, amelyek szóltanul átadják helyüket az ismeretlentől „megvédő”, rácsokkal ellátott új fémkapuknak. William Blake szavaival: „Vannak ismert és ismeretlen dolgok. Csak az ajtók választják el őket. Galja Vandeva, 2016.

ЗА ВРАТИТЕ

Вратата има огромна символика. Тя се явява не само вход и изход на дадено място, тя е свързващо звено на вътрешния и външен свят. Тя е пазител на най-ценното - дома ни. Флора Уайтмор е казала „Вратите, които отваряме и затваряме всеки ден, определят живота, който живеем”. В София вратите са обезобразени - мръсни, счупени, заменени, надраскани, налепени. Те се превръщат в хамелеон. Сякаш се сливат със средата в която се намират, счупена и мръсна действителност. Слети с нея, ние не можем да се приберем у дома. Или може би такъв е домът ни? Осеян с неразбрани думи, нежелани обяви, увиснали кабели. Защо вратите са надраскани? Какви и кои хора живеят зад тези врати? Как се чувстват, кого се завръщат вкъщи? Защо голяма част от старите и красиви врати биват заменени с метални или пластмасови? Вратите, които отваряме и затваряме всеки ден, входните врати, та те са обект на поезия. Атанас Далчев през 1925 г. пише за тях. Те пазят спомена, те носят следите на времето. Той сравнява ръждата по вратите с кръв. А може ли сега надписите и лепенките да се сравняват с неизлечима болест? Провесените кабели са вените, излезли от тялото. Борбата с нея я има, но тя се завръща отново и отново. И така до безкрай...

Вратите, вашите врати / напразно вие ги заключвате./ Вий няма никога, уви, / да бъдете зад тях спокойни. / Когато вслушва се нощта / и вият сепнатите кучета, / не могат те да ви запазят / от Нея — вечната разбойница. / (откъс от стихотворението „Вратите“ от Атанас Далчев)

Вратите, и стари и нови, са белязани, замърсени, напластени с надписи, сякаш те са нещо срамно, нещо грозно, което трябва да се избягва. Трябва да получат *damnatio memoriae...* заличаване на паметта, забравяне, унищожаване. Всъщност това е акт от обществото за обществото, което иска и се опитва всячески да се самозаличи, да се слее и то в грозни драсканици, мръсотия и хаос.

„Расте, но не старее”. Расте, всеки ден тя посреща новите хора, идващи от всички краища на страната. Но тя старее. Ако се огледаме, ще видим колко е увяхнала, колко е счупена - улици, къщи - паднали и бутнати, надраскани и счупени. Вратите, които посрещат и изпращат - застлани с мръсотия и хартия, разтечени драсканици, оставащи неразбрани и нежелани, изтръгнати звънци, мръсни прагове, отблъскващи всячески. Стари красиви врати, отстъпващи мястото си безмълвно на новите метални с решетки, „предпазващи“ от непознатото. „Има познати неща и непознати неща. И между тях са само вратите“ - Уилям Блейк. Галя Вандрева София, 2016